

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxe de abonament se simit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Foloasele lecturii.

Mai fieștecarele dintre noi își are clipele sale, când e încântat de progresele uimitoare pe toate terenele culturii timpului în care trăiește. Toți suntem fericiți că putem inspira aerul unei lumi moderne, curățite de incultura și barbaria vremurilor trecute. Entuziasmul pentru zilele noastre la aparență poate fi îndreptățit. Sărmanii strămoșii noștri, cari dorm impasibili subt glie, ce au știut ei de trenuri, vapoare, telegraf, telefon, ori plane de cinematograf?!!

Ce vremuri seci și întunecoase vor fi trăit nefericiții?! Așa se pare, deși lucrurile în fond nu stau chiar așa. Ori câte ușurări de trai și frumseși a scos la suprafață viața modernă, dânsa conține și o bună doză de venin, care tinde tot mereu să egaleze cu favorurile-i, omul vremurilor trecute a fost mai așezat, mai timid, mai armonios, pe când cel de astăzi, când științele spirituale, dar mai ales cele reale au ajuns la un așa mare grad de perfecție și de aplicabilitate, este mai închipuit, mai grabnic și mai superficial. Despre viața modernă se poate spune cu tot dreptul, că a creiat multe comori materiale, dar a și distrus multe comori ideale. De astădată să ne ocupăm numai cu o victimă a vieții și a culturii moderne. Locuințelele omenești, în urma curentului modern, care uniformizează toate atât de bucuroși, se aseamănă, din ce trece timpul tot mai mult, cu niște peșteri grandioase. Afli în locuințele acestea mobile scumpe, vase miraculoase, lucruri de mână așa de bătătoare la ochi, numai cecece ar constitui într'adevăr farmecul locuinții, gust, foarte puțin. Din pragul ușii te poți convinge, cât de bogat sunt asortate magazinele comercianților de mobile, numai individualitatea și cultura gazdei, care le-a cumpărat, nu o a afli ori cât și-ai rotii ochii în dreapta și în stânga, călcând bineînțeles o strictă poruncă a bontonului. Câtă comoditate, câtă liniște și poezie caracterizează casele străbunilor noștri, și cât e de colțuroasă și aranjată numai pentru plăcerea ochilor locuința noastră de astăzi.

Poate chiar aerul nepretinos al locuințelor de astăzi, poartă vina, că domnul și doamna, care locuiesc într'ânsa, nu se simt bine acasă, ci

caută încontinuu prilejuri de plăceri și distracții în val-vârtejul lumii. Și e rău așa, pentru că e un adevăr incontestabil, că patul cald al tuturor virtuților unui neam este *casa cu viața ei familiară și când acest isvor scump e pe calea distrugerii, atunci onorați cetitori orice predică religioasă și socială face chiar atât cât mazărea pe părete*. Și dacă onorate domnule și onorată doamnă, culturii D-tale îi deroagă să meargă în sf. biserică să se spovedească și să se cuminece cel puțin odată în an, prin care fapt s'ar mai curăți și ușură sufletul, atunci acest lucru absolut necesar higienii sufletului trebuie să-l săvârșești pe alta cale, să înțelege în mod imperfect, în casa D-tale. Ori care om, fie țaran, fie domn, dacă nu voiește să trăiască pe lume ca un butuc nesimțitor, ci ca un suflet viu, are lipsă de concentrare și control. Fieștecare om viu trebuie să facă din când în când reflexii asupra vorbelor și faptelor sale, căroră în cele mai multe cazuri le dă drumul în lume fără vre-un control serios. Dară lucrul acesta atât de indispensabil culturii și sănătății sufletești al fiecărui om nu se poate practica în cafenea sau case străine, ci în casa ta proprie, în cămara ta singuratică, cum zice sf. scriptură. Și dacă ar da bunul D-zeu să se înfăptuiască și la noi bunul obicei de a exercia acasă cât mai des autocritică și autospovedanie, atunci și adunările și discuțiunile noastre publice ar câștiga enorm de mult în *conținut și în demnitate*.

Dar dacă ne pare rău, că modernismul a făcut casele noastre neaptele pentru reculegerea sufletească și pentru ventilarea inimii încărcată atât de adeseori nu cu cele mai laudabile cugete și intenții, durerea noastră să mărește și mai grozav, când ne cugetăm, că de acolo a pierit și un alt obicei frumos, anume de a ceti cărți folositoare, de literatură frumoasă și de știință folositoare vieții practice.

Străbunul nostru, marele orator, Cicero zice: »O casă fără cărți este ca un corp fără suflet.«

Iară vestitul literat și istoric englez Macaulay să exprime despre cărți în următorul mod: »Dacă cineva ar vol să mă facă cel mai mare rege, care a trăit cândva pe pământ dându-mi palate, parcuri, prânzuri copioase, haine scumpe,

trăsuri și sute de servitori, dar mi-ar pune condițiunea să nu mai cetesc cărți, eu nu a-și primi să fiu acest rege. Mai bine a-și vrea să fiu un om sărman într'o mansardă cu cărți, decât un rege care nu are în drag cetirea.

Mărturiile acestea isvorite din gura așa mari spirite, ca cele citate, ar fi destul destul de tari, ca să ne facă prefini fervenți și statornici ai cărților bune. Dar și noi singuri ne putem convinge în cursul vieții, că ce de lipsă e cultivarea de sine încontinuu. Acelui om care toată viața rămâne tot pe acelaș grad de cultură intelectuală și morală fi putem prevesti cu siguranță, că va avea să întimpine enorme greutăți în viață și i-se va prileji adeseori să guste din adevărul amar care sună: »*Omul cel prost tot de năcaz a fost*«. Un corp a cărui nutrițiune este greșită sau defectuoasă devine tot mai slab și înclinat spre morhuri ucigătoare, așisderea și un suflet a cărui hrană este rea sau că lipsește cu desăvârșire nu poate să ajungă decât la decadentă și la moarte intelectuală-morală.

Ar fi foarte bine să nu uităm când vorbim de marii nostri bărbați conducători, că aceștia în primul rând au fost oameni cari au purtat vie grije de suflet, nu a trecut poate o singură zi în care ei prin lectură și prin studiu sânguincios să nu fie crescut pe dinlăuntru. Prin o zdravănă muncă spirituală și-au lărgit încontinuu orizontul lor intelectual-moral, așa, că atunci, când au luat cuvântul în vre-o chestiune au fost pregătiți. Har Domnului, noi cei de astăzi nu mai suferim de scrupulositatea strămoșilor, noi bem învățătura cu lingura și așa dispunem de aparate mentale, cari cu o viteză orbitoare desleagă întrebări teologice-juridice-sociale-economice.

Faptul, că în viața noastră publică se repetază adeseori catastrofa dela turnul Babilonului cea cu »amestecarea limbilor«, își are cauza în sărăcia noastră sufletească.

Intelectualii nostri, în sarcina cărora cade conducerea poporului de jos, nu ar trebui să se mulțumească cu cultura profesională ce o câștigă în școlile secundare și universitare, ci ar trebui încontinuu să râvnească la o tot mai frumoasă și bogată cultură generală.

Dar poftiți și căutați, în câte case inteligente de ale noastre există râvna aceasta, în câte orașe de ale noastre există biblioteci bogate, în jurul cărora să se aștrângă intelectualii nostri, ca sânguincioasele albine în jurul coșnișilor.

La toate popoarele cu pretenții există o dragoste ferbinte pentru cărți și cu atât mai vârtos ar trebui să existe la noi, cari suntem în cea mai mare măsură avizați să scoatem din cărți mângăere și înțelepciune. Un popor la care dănuiește o iubire mare față de cărți, cari sunt

cele mai bune isvoare ale cultivării de sine, nu pot să prindă așa ușor rădăcini *apatia și indiferentismul*. Cum și putem pretinde dela Stan pricepere, când d-lui nu și-a cultivat-o nici când, cum și așteptăm dela Bran jertfe, când d-lui nu și-a adăpat simțirea și voința de când e pe lume din nici un izvor. Dela sămânță până la rod trebuie săvârșită o muncă îndelungată și grea. Numai cultura adevărată poate face pe oameni modești, muncitori, vioși și întreprinzători. Poporul german, care este astăzi admirat de toată lumea, este un popor cetitor, nu voim să jignim pe nimeni, dară sunt mulți profesioniști germani simpli, cari cetesc mai mult și prin urmare și judecă mai bine decât mulți români purtători de țilindre. Un nespus de mare bine ar face veneratele noastre consistoare în conțelegere cu asociațiunea, dacă ar lua în mână răspândirea sistematică a cărților de literatură frumoasă și de știință în pătura noastră cultă.

Prin o lectură bună multe energii s'ar deslegă, multe porniri bune ar răsbi la suprafață și multe patimi rele s'ar coborî în adâncuri. »Piatra unghiulară« a sforțarilor noastre ar trebui să fie de a eși din inferioritatea culturală în care zăcem și atunci toate ar merge pe calea cea bună.

N. Gâza.

„Victoria“.

Duminecă și-a ținut institutul de credit și economii »Victoria« din Arad a XXVIII adunare generală ordinară, la care au participat mulți acționari, între cari, ca și totdeauna la adunările generale ale »Victoriei« se remarcă frunțașii țaranilor nostri din împrejurimea Aradului. Adunarea generală a folosit prilejul de a-și manifesta recunoștința față de directorul executiv Sava Raicu și funcționari, cari au conlucrat la frumosul rezultat ce s'a prezentat în bilanț, spre mulțumirea acționarilor și a clientelei institutului.

Adunarea generală a fost prezidată de Roman R. Ciorogariu directorul seminarului din Arad. După cuvântul de deschidere, constată prezidiul, că s'au prezentat 83 acționari cari reprezintă 4225 acții cu 1022 voturi, de notari se alege Vasilie Papp și Ioan Moldovan, de bărbați de încredere Iuliu Herbai și Aurel Călnicean, iar comisia scrutinătoare se compune din Dimitrie Muscan, Dr. Aurel Grozda și Silviu Păscuțiu.

După constituire, directorul executiv Sava Raicu, cetește raportul, care e oglinda fidelă a situației financiare generală din țară și a operei prodigioase săvârșită de institut în această situație gravă a anului al doilea de războiu. Raportul e următorul:

Onorată adunare generală!

Deslănțuirea războiului mondial, sub durata lui lungă, de când acesta a smuls și duce pe tot omul, care poate purta arma, dela vatra și moșia lui pe câmpul de luptă, a apăsător, a produs simptome tulbure în viața de stat, socială și a scos din țitini toată viața economică.

Nu este o talpă de pământ a vieții economice, care să nu simțească efectul natural și predominant a războiului, care cu o putere proprie elementară a răsturnat toate combinațiile și teoriile economice financiare făcute în tieneala vremurilor de pace.

În aceste timpuri de supremă importanță pentru toată lumea și în situația periculoasă a acestor evenimente fatale, au fost și ne sunt și nouă impuse mari datorii, cari ne silesc la și mai multe prudențe și la deosebită grijă față de tot ce e în jurul și este legat de interesele institutului nostru.

În actualul războiu impus nouă de dușmanii patriei noastre, și în situația dată privim la succesele și puterea de rezistență a patriei noastre agricole. În asemănare cu alte țări, apoi gândindu-ne la blocade, export, import și consum de toate felurile, putem avea o mângăere sufletească, fiindcă s'a dovedit și se dovedește tot mai mult, că o țară agricolă supoartă mai ușor războiul, are mai puține pagube de venit, decât o țară eminentamente industrială.

Este foarte natural, că în timp de războiu viața economică se mobilizează tocmai ca și soldații.

Mobilizarea vieții economice, înmulțirea mijloacelor de plată în urma recvirării mărfurilor din industrie și comerț, licvidările bucatelor și a vitelor de tot soiul au produs abundență de bani, care însă iarăși pe drumul ei a aflat — poate transitor — plasare la institutele de bani.

Cu toate acestea și în situația schimbată, viața economică din patria noastră, admirabil și-a îndeplinit și-și face datoria ca factor important pentru reușita războiului.

Pe cât de mari au fost rezultatele produse pe terenul militar, așa de minunat și succes a fost și Războiul financiar al monarhiei noastre. O dovadă vie de conștiință, însuflețire și jertfe aduse de popoarele ei.

Am luat parte și am inițiat o vie mișcare pentru bunul succes — și la apelul statului nostru emis pentru acoperirea speselor de războiu — la institutul nostru s'au subscris de tot în trei emisiuni aproape 3 milioane coroane, din care sumă institutul nostru singur a subscris o jumătate de milion pentru stocul efectelor noastre proprii.

Ce privește strict activitatea institutului nostru în decursul anului 1915, constatăm faptul firesc

al situației schimbate și reținerea noastră dela afaceri expuse deosebitelor fluctuațiuni, făcând numai puține afaceri noi, sigure, însă și lesne de licvidat.

Efectul greu al războiului s'a resimțit mai mult la escompt și ipotecă.

Circulația acestor două ramuri a fost mai mică decât în anii trecuți în urma abundenței de bani și a situației create de războiu.

Sumele mici a reescontului din bilanț, precum și relombardarea efectelor dela împrumutul de stat, pe care l'am folosit numai transitor încă la începutul anului curent le-am replătit total și astfel cambii în circulația de reescont și relombardări n'avem.

Sub toată durata războiului am grijit de regularea și asigurarea pretențiilor dela centrală și filiale.

În culanerie am mers până la extrem față de clienții duși pe câmpul de luptă.

Depunerile spre fructificare au crescut cu 2 și jumătate milioane de coroane la considerabila sumă de K 16 milioane și 504 mii.

La tot cazul faptul acesta îmbucurător avem să-l atribuim nu numai abundenței de bani, dar și marelui încredere a publicului față de institutul nostru.

Pentru ca să onorăm aceasta mare încredere a deponenților nostri față de institut, așa credem, că e cuviincios ca și în viitor să dotăm în măsură tot mai mare fondurile noastre.

Ne ținem de o plăcută datorință a Vă anunțăm, că și în anul acesta de grele încercări, nu numai că nu ne-am atins de fondurile noastre de rezervă, dar le-am dotat astfel, ca aceste să fie totdeauna temeiul activității și progresării institutului nostru.

În anul acesta fondurile noastre au crescut cu dotarea din anul prezent la suma considerabilă de Cor. 2,250984·87.

Domnilor acționari!

În scurtă vreme, cu ajutorul lui Dumnezeu și pe lângă o muncă intensivă, cinstită și pricepută, capitalurile D-Voastre proprii vor ajunge la suma respectabilă de 5 milioane de coroane.

Averea activă a institutului se cifrează cu suma de K. 23,531140·57.

Iar totala circulațiune din anul trecut a fost K 348,916711·46.

După aceste cu o deosebită satisfacție și bucurie Vă prezentăm pe anul 1915 un bilanț solid, real, mobil și licvid cu un venit curat de Cor. 394906·58.

Având deplina conștiință a vremurilor mari, și grele și peste tot și a situației de astăzi, Vă rog să primiți și votați toate propunerile direcțiunii

de mai jos și în special să votați și în anul acesta o sumă de 10000.— coroane propusă pentru scopurile filantropice-culturale.

Vă raportăm, că dintre funcționarii noștri sunt înrolați 32, iar 26 își îndeplinesc datoria patriotică pe câmpul de onoare.

Cu bucurie Vă aducem la cunoștință cu guvernul la rugarea noastră și propunerea camerei comerciale de aici a eliberat mai toți șefii dela centrală și filialele institutului nostru.

În urma numărului scăzut a funcționarilor cei rămași acasă, atât la centrală cât și la filiale, cu un deosebit zel, nu numai că și-au îndeplinit datorița, dar au muncit zi și noapte pentru ținerea în bună regulă a afacerilor institutului mai ales la încheierea socoților din anul trecut.

După aceste cu durere Vă aducem la cunoștință moartea funcționarului nostru în retragere Vasile Arjoca și alui Petru Russu, acesta din urmă mort pe câmpul de luptă. Moartea acestor credincioși și buni funcționari vom păstra-o cu pietate.

Vă anunțăm în sensul statutelor, că după vechime, eșind din direcțiune domnii Roman Ciorogariu și Dr. Aurel Demian, iar comitetului de supraveghiere espirându-i mandatul, Vă rugăm să alegeți doi membrii în direcțiune pe 4 ani, comitetul de supraveghiere pe 3 ani, și cenzorii pe un period statutar de 5 ani.

În urmă și pentru justificarea și ilustrarea raportului nostru prezent, avem onoare a Vă prezenta — ca și oglindă curată — tabloul operațiunilor noastre din anul 1915.

Conspectul operațiunilor din anul 1915.

I. Depuneri.

Starea la 31 decembrie 1914	K	14,000593·55
În decursul anului 1915 s'au depus	"	8,022809·74
Total		K 22,023403·29
În decursul anului 1915 s'au ridicat	"	5,518571·53
Starea la 31 decembrie 1915	K	16,504831·76

II. Escont.

Starea la 31 decembrie 1914	K	18,473014·52
În decursul anului 1915 s'au scontat	"	41,450422·92
Total		K 59,923444·44
În decursul anului 1915 s'au achitat	"	45,039790·99
Starea la 31 decembrie 1915	K	14,883653·45

III. Hipoteca.

Starea la 31 decembrie 1914	K	2,837290·—
În decursul anului 1915 s'au acordat	"	45130·—
Total		K 2,882420·—
În decursul anului 1915 s'au replătit	"	424209·—
Starea la 31 decembrie 1915	K	2,458211·—

IV. Imprumuturi în cont-curent cu acoperire hip. și de efecte și pe obl. Imprumut de stat.

Starea la 31 decembrie 1914	K	2,930062·45
În decursul anului 1915 s'au acordat	"	1,787618·71
Total		K 4,717681·16

În decursul anului 1915 s'au replătit	"	1,371650·89
Starea la 31 decembrie 1915	K	3,346030·27

V. Lombard.

Starea la 31 decembrie 1914	K	88669·—
În decursul anului 1915 s'au acordat	"	2910·—
Total		K 91579·—
În decursul anului 1915 s'au replătit	"	8923·—
Starea la 31 decembrie 1915	K	82656·—

VI. Circulațiunea cassei.

Starea numărării la 31 dec. 1914	K	271324·99
În decursul anului 1915 au intrat	"	102,886052·01
Total		K 103,157377·—
În decursul anului 1915 au eșit	"	102,827717·14
Starea numărării la 31 dec. 1915	K	329659·86

VII. Totala circulațiune

în anul 1915	K	348,916711·46
------------------------	---	---------------

Pe baza aceasta Vă propunem și rugăm să primiți următoarea distribuire a profitului curat din 1915: Din profitul net de K 394906·58

I. Se dau 5% dividendă după capitalul de acții	"	125000·—
Restul de		K 269946·58

II. Se împarte:

a) 10% fondului special de rezervă	K	26990·66
b) 10% tantiemă direcțiunei	"	26990·66
c) 2% tantiemă directorului executiv	"	5398·12
d) 3% tantiemă comitetului de supravegh.	"	8097·18
e) 4% tantiemă funcționarilor inst.	"	10796·24
Restul de		K 78272·66
		K 191633·72

III. Se împarte:

a) 5% supradividendă acționarilor	K	125000·—
b) 10% fondului de penziune	"	19163·37
c) Pentru scopuri filantropice-culturale la dispoziția direcțiunei	"	10000·—
Restul de		K 154163·37
		K 37470·35

IV. Sa transpune în contul venitului anului 1916.

În conformitate cu acestea Vă rugăm să fixați dividendă pe anul 1915, cu 20 coroane de acție, plătită imediat după adunarea generală.

Totodată Vă rugăm:

1. Să aprobați raportul nostru și bilanțul încheiat la 31 decembrie 1915,
2. Să primiți propunerile noastre cu privire la distribuirea venitului curat,
3. Să hotărâți asupra celorlalte obiecte puse la ordinea zilei,
4. și în fine să dați absolutor atât direcțiunei, cât și comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune 1915.

Frumosul raport a fost subliniat de aplauzele acționarilor și armonia deplină dintre acționari s'a manifestat în unanimitatea vo'urilor cu care s'au reales doi membri în direcțiune, întreg

comitetul de supraveghiere și comitetul cenzorilor, anume în direcțiune s'a reales Roman R. Ciorogariu și Dr. Aurel Demian, în comitetul de supraveghiere Dr. Sever Ispravnic, Dr. Cornel Lazar, Dr. Gheorghe Vesa, Dr. Ioan Nemet și Procopiu Givulescu, iar în comitetul cenzorilor următorii: Ioan Ardelean, Ioan Bodea, Ioan Bogdan, Dr. Teodor Burdan, Vasile Ciorogariu, Petru I. Comșa, Zaharie Cuparescu, Pavel Dobrău, Ioan Georgia, Cornel D. Grozda, Iuliu Herbai, Dr. Iacob Hotăran, Filip Leuca, Mihail Lucuța, Teodor Magos, Todor Memete, Dr. Emil Monția, Teodor Moș, Romulus Motorca, Dimitrie Muscan, Ignatie Paploviciu, Dimitrie Popoviciu, Gheorghe Purcar, Dimitrie Raicu, Nicolae Roxin, Gherasim Serb, Iancu Ștefanuț, Dr. Marius Sturza, Ilie Ursu, Petru Vancu, Nicolae Zigre.

După încheierea actului alegerii unanime, președintele Roman R. Ciorogariu mulțumește adunării generale pentru votul unanim cu care a primit toate propunerile direcțiunii și a efectuit alegerea, căci încrederea aceasta e satisfacția conducătorilor institutului, că au lucrat în armonie cu așteptările acționarilor și încurajare pentru munca viitoare. Acționarul Dr. Aurel Lazar în numele acționarilor aduce elogiul directorului executiv Sava Raicu, direcțiunii și funcționarilor pentru munca cinstită ce au săvârșit-o și ce este admirată în toate cercurile sociale. Dl Sava Raicu mulțumește în numele său, a direcțiunii și a funcționarilor de onoarea ce li-se face, zugrăvește greutățile peste cari a trecut victorios institutul în timpurile aceste grele, când cei de acasă trebuie să apere tranșeele economice de acasă, cu eroism asemenea celor de pe câmpul de războiu, ca sosind aceia acasă să afle căminurile și jitițele lor bine îngrijite și în lipsa lor. După schimbul acesta de cuvinte sufletește prezidentul încheie ședința și acționarii se resfiră satisfăcuți de momentele petrecute în adunarea generală.

»Revista economică«, organul oficial al »Solidarității«, apreciază în terminii următorii bilanțul »Victoriei«.

„Victoria“.

Importanța netăgăduită, la care s'a ridicat »Victoria« în timpul din urmă și rolul conducător, ce și-a impus în mijlocul băncilor române și străine, sunt tot atât de motive pentru cari lumea financiară și publicul mare așteaptă cu cel mai mare interes bilanțul acestei fruntașe instituțiuni din Arad. De astă dată însă, cu considerare la vremurile grele, prin care trecem, interesul față de bilanțul »Victoriei«, de sigur, este și mai potențat. Toți așteaptă să vadă, ce a produs această bancă și cum a trecut ea peste vicisitudinile unui an greu ca cel încheiat. În fața acestui interes general

suntem siguri, că bilanțul publicat în numărul trecut al revistei noastre va fi satisfăcut toate așteptările, căci el se prezintă în aceleași condițiuni excelente ca în trecut și are aceleași note distinctive, care îl fac vrednic de favorabila apreciere a tuturor oamenilor obiectivi și nepreocupați

Bilanțul »Victoriei« este de aceeași mobilitate, care l-a caracterizat totdeauna. Peste 80% a activelor sale sunt valori ușor de realizat. Intre acestea impune cu deosebire stocul efectelor publice, care față de anul trecut prezintă o creștere de aproape K 400,000—. Efectele acestea sunt, ca totdeauna, libere de orice sarcini. Tot ca un moment favorabil pentru mobilitatea activelor și pentru rezervele de credit, ce trebuie să aibă un institut, este a se însemna și faptul, că »Victoria« și-a replătit peste 6 milioane din reescontul său. Puținul, ce a mai rămas, cu sfârșitul anului trecut, de sigur, va fi acum achitat întreg.

Un alt moment demn de remarcat este faptul, că încrederea publică, care s'a manifestat, în anii din urmă atât de favorabil pentru institut, în anul încheiat s'a potențat și mai mult. Dovadă despre aceasta servește împrejurarea, că depunerile au crescut cu peste 2 și jumătate milioane, apropiindu-se de suma totală de 17 milioane. Un astfel de stoc de depuneri cu greu va putea arăta chiar și băncile similare străine.

Ce privește realitatea și soliditatea bilanțului, acesta este tot atât de favorabilă ca și până acuma. Proporția dintre interesele restante și cele anticipate a rămas neschimbată. Pe când cele dintâi s'au luat la bilanț cu abia K 30, 000— deși totalul pretenziunilor active trece mult peste 20 de milioane, pe atunci cele de al doilea, interesele anticipate, fac aproape K 270,000—, adică circa 80% a venitului realizat de »Victoria«. În aceste poziții transitorii, de sigur, că fruntașul institut arădan are însemate rezerve latente, rezerve, de cari noi în mod empiric le apreciem la câteva sute de mii de coroane. Ba, dacă considerăm cursul redus al efectelor publice, cu care s'au luat ele la inventar, de sigur rezervele latente în suma presupusă de noi, nu sunt în nici un caz exagerate,

Intre astfel de condițiuni compus și stabilit bilanțul »Victoriei«, profitul arătat de aproape K 400,000—, este nu numai real și solid dedus, ci și foarte mulțămitor. Din acest profit, de sigur, se va plăti acționarilor aceeași dividendă, ca și în trecut, rămânând suficiente mijloace și pentru dotarea rezervelor, în privința cărora »Victoria« ocupă locul prim între băncile românești.

Bilanțul «Victoriei» se impune de sine. El nu ar avea nevoie de nici un fel de comentariu. Dacă cu toate acestea ne am ocupat de el, o facem pentru a scoate în relief munca și stăruințele serioase, ce se depun pentru consolidarea acestui fruntaș institut, muncă și stăruință, pe cari le-am dori să le vedem urmate de toate băncile noastre. Vieța economică și financiară a poporului nostru nu se va putea consolida și întări, decât numai prin muncă neîntreruptă, serioasă și mai presus de toate bine determinată pentru scopurile, ce se urmăresc. Așa fiind, aducem tributul nostru de recunoștință tuturor aceluia, cari au condus și conduc «Victoria» pe calea progresului continuu. Onoare lor!

Vindecarea oilor cu călbază.

Călbaza, un vierme micuț, neted, de culoare galbenă — cenușie secerează an de an o parte mare a oilor de prin ținutul nostru. Pășunatul băligat e plin de ouă, larve de călbază, cari nu să nimicească îndată, ci trăesc mai departe până ce oile lăsate la pășune le înghite cu tot cu iarba. Din ouale înghițite se formează în internul oăii din nou călbaza, care înmulțindu-se prea tare, închide canalurile ficatului într'atâtea încât fiecare nu se mai scurge.

Întreg corpul oăii începe să îngâlbească; să poată observa aceasta mai cu seamă la ochi, în internul gurei și nasului. De multe ori să umfle abdomenul și la gât. Toate acestea sunt semnele morbului cauzat din călbază.

Trebue să păzim oile de pășunaturile călbăzoase. Păcurarul bun știe să-și ferească turma de astfel de locuri infectate.

Acest morbo lipicios în vara anului 1913, care a fost foarte ploioasă s'a lăjit pretutindenea și de atunci pustiește în măsură mai mare oile, ba s'a incubat chiar și între vitele cornute.

Știm că vindecarea oilor călbăzoase până acuma a avut slabe rezultate. Esperințele științifice însă au adus și pe trenul acesta rezultatul dorit.

S'a dovedit, că oile să pot vindeca pe deplin din morbul produs prin călbază. Această inventațiune e de mare însemnătate, căci anual mii și mii de animale le putem mântui, ceace mai cu seamă în aceste timpuri extraordinare își are însemnătate s'a deosebită.

Meritul și recunoștința e a domnului profesor dela academia veterinară din Budapesta Dr. Iosif Marek, care în o revistă științifică publică după cum urmează modul de vindecare al călbazei:

După ce încercările cu chinin, arsen, chloroform, atoxil, helmitol, urotropin, mentol, timol nu au avut nici un efect asupra călbazei, dl. Marek a mai făcut experimente și cu filmaron, o parte constituante a feregei (spasus dracului), cu a cărei solifițiune a făcut injecții în ficat, în arterii și în splină

A probat specialitatea franceză „Fasciolin“, specialitatea patentată a d-lui Oniciu (apothecar în Abrud) cunoscută în și în părțile noastre „Parasitin“ și „Calbazan“ al d-lui Müller din Caransebeș și sfârșit a făcut încercări și cu camala un extrat al plantei *Mallotus Prilipensis*, din părțile torpice.

Resultatele produse dovedesc, că oile să pot vindeca pe deplin din morbul cauzat prin călbază cu camala.

Dl. Marek susține că camala omorâre partea mai mare a călbazei incubată în ficatului oăii (circa 85%), iar restul 15% nu înseamnă nici un pericol asupra vieții animalelor.

15 grame de camală e de ajuns pentru 1 oae, folosită — pe jumătate în un interval de o zi.

După folosirea camalei 3 — 5 zile oile apar cam obosite, își perd pofta de mâncare, și niște zile încep să urdine.

Sub efectul camalei oile să curățesc pe deplin de călbază și 3 — 8 zile ea dispare cu totul din canalurile ficatului.

Vindecarea oilor cu camală nu e de loc costisitoare.

3 chig. do Camala venale care se poate căpăta în farmacie și drogerie fără recept medical costă în timpuri normale 6-40 coroane și e destulă pentru 66 de oi.

CRONICA.

Alegeri congrsuale. În 3/16 martie s'au ținut alegerile congrsuale preoțești pe teritorul districtului consistorial aradan. Au fost aleși: Roman Ciorogariu director seminarial în cercul Arad—Radna; Dr. Petru Ionescu consilier în ministerul de culte în cercul Șiria—Boroșineu; Florian Roxin protopresbiter în cercul Buteai—Halmagiu; Stefan Leucuța preot în Șimand în cercul Giula—Chișineu; Fabrițiu Manuila protopresbiter în cercul Lipova—Vinga; Mihaiu Păcățianu protopresbiter în cercul B.-Comloș—Timișoara; Gherasim Serb protopresbiter în cercul Belințului.

„**Pagini literare**“. Prevestisem bucuria mare că va apare în Arad o revistă literară sub titlul de „**Pagini literare**“. Greutăți tehnice n'au permis să apară la anul nou. Abonamentul pe anul 1916 e 16 Cor., se poate abonă însă și pe 1/2 an cu 8 Cor. Cuprins și formă artistică cum n'a mai fost la noi. Cuperta de pildă e mormântul unui soldat pe câmpul de războiu, o ilustrație fascinatoare a poeziei „O doină“ de A. Barseanu, lucrată de talentatul Alex. Iorga. „Chemare“ de Al. Ciura ne chiamă la ridicarea steagului literaturii din sânziurile războiului, expresiv ilustrat de Al. Iorga. Mai departe „Minerii“ lui Cotruș simbolizat tot de Iorga. Tablouri cu motive de războiu și portretele episcopului Dr. Vas. Hosszu. V. Onițiu, Dr. Iosif Blaga, a mecenațului predicii notarul Dimitrie Machi Ardelean și a fondatorului bisericesc, preotul Augustin Beleş, notarul și preotul român din comitatul Aradului, ca două tipuri nobile a vieții dela țară. Mai are și un supliment muzical: „Hais și cea“ de Gh. Șorban, compoziție pe poezia preotului St. O. Iosif dedicată lui D. Popoviciu-Bayreuth. Cu un cuvânt o comoară sufletească.

Ținem că aceste pagini luminoase a culturii românești se nulipsească din casa nici unui intelectual român.

„**Românul**“ sistat. Ministrul ung. reg. de interne prin ordinul de sub Nr. 32858 G. 1916 a sistat apariția ziarului cotidian din Arad, „**Românul**“, pentru cuprinsul comunicatelor lui primejdioase intereselor operațiilor de

răsboiu („Közleményeinek a hadviselés érdekeit vezéreltető tartalma miatt“). Deodată cu aceasta poștele sunt îndrumate a nu mai primi mandate postale de abonamente pentru acest ziar. S'a luat demersuri să reapară „Poporul Român“, care în timpul din urmă din motive economice a apărut odată pe săptămână sub titlul numărului popular al „Românului“.

Concurse.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești din **Be-rindia** (Borosberend), devenită vacantă prin pensionarea fostului învățător — se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumente: 1. Din cassa culturală în bani gata 120 c. r. 2. Pentru desdaunarea bucatelor din cassa culturală 110 cor. 40 fil. 3. Pentru desdaunarea pământului — din cassa bis. 90 cor. 4. Prețul alor 4 stângini lemne din cassa culturală 96 cor. 5. Conferința 20 cor. 6. Scripturistica 10 cor. 7. Întregirea dela stat (fostul învățător a beneficiat întregire dela 516 cor. 40 fil. în sus). 8. Locuință și grădină.

Alesul va fi deobligat să provadă cantoratul în și afară de biserică, să conducă școlarii în ordine la serviciile divine, să formeze cor vocal cu elevii și să cânte cu ei în biserică — fără altă remunerație.

Conducătorii de cor — compus din adulți — sunt preferiți.

De curățirea interiorului locuinței învățărești se va îngriji alesul.

Recursele adresate comitetului parohial și trimise oficiului protopresbiteral din Buteni — sunt a se ajusta cu următoarele documente în original: 1. Extras de botez. 2. Diploma învățărească. 3. Atestat de apartenență. 4. Informațiune despre relațiunea reflectantului cu miliția. 5. Atestat de serviciu.

Reflectanții au să se prezinte în sf. biserică din Berindia — în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin* ppbiter insp. ș. ol.

—□—

1—3 gr.

Pentru întregirea postului din parohia de clasa a III **Paniova**, tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Intravilanul parohial,
2. Sesia parohială în estenziunea de astăzi,
3. Stolele legale și
4. Întregirea dela stat.

Nefind casă parohială, alesul va avea să se îngrijască de cvartir din al său.

De asemenea are să plătească dânsul toate dările după pământul ce-l beneficiază.

Alesul va avea să catehizeze la școala noastră confesională fără altă remunerație.

Reflectanții la acest post au să-și înainteze rugărilor, instruite conform normelor în vigoare, comitetului parohial din Paniova, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes megye) și pe lângă observarea §-lui 33 din regulamentul pentru parohii, să se prezenteze în vre-o Duminecă, sau în vre-o sârbătoare, în s. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cântare, în tipic și în oratorie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

1—3

Pe baza ord. cons. Nr. 350/1916 prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei de cl. a II-a din comuna **Musca**, devenită vacantă prin trecerea în deficiență a parohului **George Popescu**, pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesiunea parohială în estenziunea ei de astăzi.
2. Două intravilane parohiale.
3. Patru pepeniște și 2 cânepiște.
4. Stolele legale.
5. Birul legal.
6. Eventuala întregire din vistieria statului, care nu o garantează nici comuna bisericească, nici superioritatea diecezană.

Alegândul preot, are să solvească regulat toate dările publice după întreg beneficiul și să se îngrijească de locuință din al său. Este îndatorat a catehiza la școlile din comună, fără alta remunerațiune, a țineă exortare băeților după vecernie, precum și a predică în sfta biserică totdeauna când servește.

Fiind parohia de cl. a II-a dela recurenți să pretinde ecalificațiunea prescrișă prin concluzul Vener. Sinod eparhial adus sub Nr. 84/II. p. 2. ex. 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescise și atestat despre serviciul de pân' aci, — adresate com. par. rom. ort. din Musca — sunt a se trimite în termenul fixat P. O. Oficiu ppopesc din Șiria (Világos) com. Arad.

Recurenții sunt datori — pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Reg. pentru parohii — a se prezenta în sfânta biserică din Musca, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința com. par. rom. ort. din Musca, ținută la 14/27 februarie 1916.

George Chîlbu

v. președ com. par.

George Muntean

notarul com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuța* ppresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei I-ă din **Birchiș** protopopiatul Lipova, devenită vacantă prin moartea parohului **Stefan Bordoș**, în conformitate cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 6361/915 se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele parohiei sunt:

1. Un intravilan parohial fără casă.
2. Una sesiune parohială constatătoare din 30 jughere pământ, necompletă.
3. Birul legal conform fasiunei de congruă 138 cor. în bani.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat, pentru care însă nici comuna bisericească, nici autoritatea superioară nu garantează.

Alesul va beneficia întreg venitul parohial numai dela 5/18 decemvrie 1916 pe motivul, că până atunci jumătate compete văduvei, în urma drepturilor ei garantate în §. 26 în Regulamentul pentru parohii. Toate dările publice în proporția beneficiului parohial le solvește alesul, carele se îndatorează a catehiza la școalele confesionale din localitate fără alta remunerațiune. De locuință se va îngriji alesul din al său.

Parohia e de clasa I., deci reflectanții trebuie să dovedească ecalificațiunea prescrișă prin concluzul sinod. eparhial de sub Nr. 84/II din 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescise precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci au a se subșterne în termenul concursual la P. On. Oficiu protopopesc din Lipova (Lippa) adresate comitetului parohial din Birchiș.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Birchiș spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, observând strict cele cuprinse în §. 33 din Regulamentul pentru parohii.

Dat în ședința comitetului parohial din Birchiș ținută la 7/20 decembrie 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Fabriciu Manuila* pbbiterul Lipovei.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh în vacanța parohie de cl. a III-a **Jancești** cu filia **Bicaciu**, protopresbiteratul Beiuș, conform ord. Venerabilului Consistor Nr. 2702/B 1915, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele:

1. Casă parohială cu intravilan de 667 m.□
2. Pământ parohial 8 iugere și 2400 stângeni.□
3. Bir preoțesc câte o măsură cucuruz sfărâmat dela fiecare familie.
4. Câte o zi de lucru (cu carul, plugul, sau cu brațele) dela fiecare familie. Aceasta se poate rescum-pără cu una coroană.
5. Stolele îndatinat.
6. Întregirea dela stat.

Alesul e dator a prevedea catehizațiunea elevilor dela școala elem. fără alta remunerațiune.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie să-și ajusteze cererile de concurs regulamentar, să le înainteze Prea On. Oficiu protopresbiteral ort. român în Beiuș, în termenul concursual și să se prezenteze în s. biserică din Jancești-Bicaciu cu observarea dispozițiilor §-lui 33 din regulamentul pentru parohii spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popovici* adm. ppesc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a **Luguzău**, devenită vacantă prin decedarea preotului A. Nica, se publică concurs cu termen de **30 zile** pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesia parohială de 16 jugh. cat. și grădină.
2. Birul preoțesc legal.
3. Stolele legale.
4. Întregirea dotației dela stat, pe carea parohia nu o garantează.
5. Competința de lemne din pădurea urbarială după 5 lanțe de pământ — atunci, când se vor da lemne și urbarialistilor.

Darea după sesie o plătește preotul.

Alesul va avea să catehizeze fără alta remunerațiune.

Reflectanții își vor înainta recursurile ajustate pentru parohii de cl. III-a oficiului pbbiteral din Buteni, având a se prezenta în termenul concursual în sfânta biserică din Luguzău pentru a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Conform §-lui 26 din Reg. pentru parohii, văduva răposatului preot va beneficia $\frac{1}{2}$ din venitul parohiei până la 17/30 septembrie 1916.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin* pbbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională ort. română din **Ilteu** (Ilțo) tractul **Mariaradua**, devenit vacant prin abdicarea învățătorului **Petru Binchici**, să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata dela lada cultului 600 cor., dela aceasta sumă în sus salariul e asigurat dela stat cu rezoluția ministerială Nr. 77357/1911.

2. Cortel liber în edificiul școalei și grădina aparținătoare.

3. Spese de conferințe 20 cor.

4. Curatorat 20 cor.

5. Scripturistică 4 cor.

6. Prețul alor 8 stângini de lemne, din cari 3 sunt pentru școală à 22 cor. = 176 cor.

7. Dela înmormântări unde e poftit 1 cor., iar cu liturgie 2 cor.

De curățirea internă a locuinței învățătorului se va îngriji învățătorul, iar de curățirea externă și a salei de învățământ comuna bisericească.

Alesul învățător este îndatorat să conducă strana, să instrueze școlarii în cântările bisericești, să-i conducă la sfta biserică în dumineci și sărbători, să conducă corul bisericesc și să facă socoțile culturale fără alta remunerațiune.

Reflectanții sunt poftiți să-și înainteze recursurile lor în termenul concursual P. O. Oficiu protopresbiteral din **Mariaradna** ajustate și cu declarația privitoare la serviciul militar încât este asetat și a făcut serviciul militar ori nu, apoi cu atestat de apartinență și cu documente despre eventualul serviciu de până aci, — având a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiterul **Radnei**.

—□—

3—3

În tenoarea încuviințării Ven. Consistor diecezan cu Nr. 270/1916 se publică concurs pentru îndeplinirea capelaniei protopresbiterale permanente din **Mariaradna** (comit. Arad), cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Capelanul va beneficia de $\frac{1}{2}$ din venitul parohial, cu excepțiunea întregirii de stat a parohului.

2. Darea după partea sa de venit o va plăti alesul.

3. Capelanul va sta întru toate la dispozițiile parohului protopop.

3. Dela reflectanți se cere să fie cvalificați pentru parohii de cl. I; în lipsa recurenților cu aceasta cvalificațiune să admit și recurenți cvalificați pentru parohii de cl. a II-a.

Reflectanții vor avea a observa întru toate dispozițiile regulamentare în vigoare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiterul **Radnei**.

—□—

3—3